

Älvdalen: Tämja kråkor

Från cd:n Dialekter i Dalarna

Detaljerad transkription

A: Toågum ien kråkungg anda Gustav og ig i lag. O tåmdum åða so å wa so tam so å fygd oås oånda war. Sä wa n dar aut sä ien sundag o warum da wj̄r og. Kråka wa fel dar. O ðu wet um wj̄r piektum si nån weg so toåg å edar piektum å an uld tågå si ðu, o so n add lie:tt att råkågräiur o råkåtwåln og eð. Sä warum wj̄r ðar o mikstreðum wj̄r si ðu so kråka war umstað o kekkst råkågräiu för åm og foår upå perttatjeð. Sä war å (ða) min krukksn sä o stuppeð under unde pertur. Og Elvström jålåk si (ðu) o sä strekktum wj̄r natulitwis. E djikk ljoåtbra tåm diemm. <V: Ja (---)> Ig ar appt flierer i mes i wa småpåyk. <I: O> O foårum wj̄r upi raiseð, so foår å upi weðrä å si ðu og ärð oås <V: Jaa>, å fygd å oås o- ... uppi. <I: Hm> Sä a(d n f) ... An war uvljøåt o (w-) ... og uld legg patiåns andar Elvström, add koårtletjin. O wa sāmån, an wa ðar aute. O wj̄r instruireðum fel kråku si ðu so å kekkst koårtä för åm, o war umstað o stuppeð under pertur. [Skratt] Du wet e war je tjällebu nitte (ðai)t. <V: Ja (---). Jaa> Å foå ðaitte min diem. Og ann jålåk so n skot kauta, o wj̄r strekktum fel si ðu. Itjä dugd ann uppå o tag att koårtä. O so nyövin å wa stupp under ðiem!

I: Wa finggið i ðiemda kråkunggå ðå?

A: Ja ðier (a... no) kråkbu. E wa flotärä(r i) ... nið i (m) övin, flotningg på ðånn tin si ðu, o kråku brukeð åvå bunä nið i olmum. <V: Ja> So i wet Robert kam att ien kweld o saggd åv fö mi(g) um i wild åvå ien kråkungg so wild die tågå ienn a mig. So ig uld kum nið að övin um kweldn ba boålagsbåtn kam et lanns. <V: Mm> Ju ðier add fel taið ien ungga! So ig add fel ien bur að åmda si ðu, o sä hleppt ig åm og an fikk... Ju ðieða wart tame ðier. <V: Ja raweg> Die fygd mig inn og, <V: Ja säkert! I: Hm> fygd mi ðar i fikkst og, fikkst goåsiln.

V: Ja, itjä ir eð inggu swårugiet tåm diemdar itjä. Addum ien Gottfrið og ig, ja amm apt flierer. E wa fel sä påjker add byrt å ... ja wa fel ien fy fäm sjåks å gambler og. Dier add faið i ien so ðier add iemat og oågås fel og. Og i war aut å gardem og jållt å ... eh ... djärå noð a bilem. Og å kam fel og wa ringgum mi ða so, <A: (Å uld sjå ---)> (og) uld sittj upå ryddjem og erdn, og wa framåna mi ðar, o grå:ll innwi dar i war og jållt å. O ðu wet snåst i fik lost ien mutte si ðu, so toåg å ndar. <A: [Skratt] (Ja, i föstår eð)> Jaa, o ðait

og upå lađutatjeđ. [Skratt] Mån da war e tigde(đ) sä, so đa tyld n niđ. Og å ... I wa ... wa tundjin kringg mi đait, ellest ... för å war å weg niför å og uld tag att n si đu. [Skratt] So a hlutä wart i tågå ien butt sä so wa lutjeđ å, snäst i fikk lost nođ o niđ i buttn og ev å lutjeđ at sä. Og å stoå dar o såg å mig, og »wä, wä!» lit å [Skratt], sos å edd a we fö đyö för jtt å fikk tag um and sig eđ i fikk lost.

Följande specialtecken används:

ą (i ɔ ʉ å ä) nasal vokal

ð samma ljud som i engelskans *this*

e: (i: ą:) lång vokal, t.ex. *lie:tt* (uttalas med långt e)

Översättning till idiomatisk svenska

A: Vi tog en kråkunge, den där Gustav och jag, tillsammans. Och vi tämjde den där (kråkan), så hon var så tam så hon följde med oss var det än var. Så var han (dvs "Elfström") där ute sedan en söndag, och vi var där, vi också. Kråkan var där förstås. Och du förstår, om vi pekade åt något håll, så tog hon det där vi pekade på, som han skulle ta, ser du, och som han hade letat fram, rakgrejorna och raktvålen och det. Då var vi där, och mixtrade vi, ser du, så kråkan var iväg och knep rakgrejorna för honom och flög upp på pärttaket (spåntaket). Så var hon där med näbben och stoppade under pärtorna. Och Elfström arg, ser du, och sedan sprang vi naturligtvis. Det gick jättebra att tämja dem. Jag har haft flera, jag, när jag var liten pojke. <I: Jaså> Och gick vi upp i skogen, så flög hon uppe i luften, hon, ser du, och hörde oss, hon följde efter oss (och) ... uppi. Sedan hade (han) ... Han var väldigt begiven på och ... och skulle lägga patiens, den där Elfström, hade kortlek. Och det var sommar, han var där ute. Och vi instruerade förstås kråkan, ser du, så hon knep kort för honom, och var iväg och stoppade under pärtorna. Du vet det var en källarbod där neråt. Hon flög dit med dem. Och han arg så han hoppade, och vi sprang förstås, ser du. Inte kunde han ta sig uppå och ta tillbaka korten. Och så flink hon var att stoppa under dem!

I: Var fick ni tag i de där kråkungarna, då?

A: Ja de ... (något) kråkbo. Det var flottare (i) ... nere i älven, flottning på den tiden, ser du, och kråkorna brukade ha bon nere i holmarna. Så jag minns att Robert kom tillbaka

en kväll och talade om för mig, att om jag ville ha en kråkunge, så skulle de gärna ta en åt mig. Så jag skulle komma ned till älven på kvällen när (flottnings-)bolagsbåten kom i land. Jo, visst hade de tagit en unge! Så jag hade en bur åt den där, ser du, och sedan släppte jag honom, och han fick ... Jo, de där blev tama, de. <V: Ja, med detsamma.> De följde med mig in också, <V: Ja o ja!> följde med mig när jag fiskade också, fiskade elritsa.

V: Ja, inte är det någon svårighet att tämja de där, inte. Vi hade en, Gottfrid och jag, ja vi har haft flera. Det var sedan pojarna hade börjat ... ja, var en fyra, fem, sex år gamla också. De hade fått tag i en som de tog hem, och skötte också. Och jag var ute på gården och höll på att göra något med bilen. Och hon kom förstås och hölls omkring mig där så, <A: (Hon skulle se ---)> och skulle sitta på ryggen och skuldran, och var framför mig där, och alldeles invid där jag var och höll på. Och du förstår, att så fort jag fick loss en mutter, ser du, så tog hon den där. <A: (Ja, jag förstår det)> Jaa, och dit, och upp på ladutaket. Men så var det tegel där, så där rullade den ned. Och hon ... Jag var ... var tvungen att skynda mig dit, annars ... för hon var på väg nedför, hon, och skulle ta reda på den, ser du. Så till slut måste jag ta en burk sedan, som det var lock på, så fort jag fick loss något, och ned i burken och sätta på locket sedan igen. Och hon stod där och tittade på mig, och "wä, wä!" sade hon, som om hon hade varit harmsen över att hon inte fick ta hand om det jag fick loss.

Ordagrann översättning

A: Togom en kråkunge, han dar Gustav och jag i lag. Och tämdom hon dar, så hon var så tam så hon följde oss vända var. Sedan var han dar ute sedan en sundag och varom dar vi ock. Kråkan var fuller dar. Och du vet om vi pektom, ser (du), någon väg, så tog hon det dar pektom å han skulle taga, ser du, och som han hade lett åter, rakgrejorna och raktvålen och det. Sedan varom vi dar, och mixtradom vi, ser du, så kråkan var omstad och kätte rakgrejorna för honom och for upp å pärttaket. Sedan var hon dar med krucksen sedan och stoppade under under pärtorna. Och Elfström elak ser du, och sedan sträcktom vi naturligtvis. Det gick ljutbra tämja dem. Jag har haft flera, jag, medans jag var småpojke. <I: O> Och forom vi upp i riset, så for hon uppe i vädret, hon, ser du, och hörde oss, hon följde å oss (och) ... uppi. Sedan hade (han) ... Han var ovljut och ... och skulle lägga patiens, han där Elfström, hade kortleken. Och var sommaren, han var dar ute. Och vi instrueradom fuller kråkan, ser du, så hon kätte

korten för honom, och var omstad och stoppade under pärtorna. Du vet det var en källarbod nedefter dit. Hon for ditefter med dem. Och han elak så han sköt kutarna, och vi sträcktom fuller, ser du. Icke dugde han uppå och taga åter korten. Och så növen hon var stoppa under dem!

I: Var fingern I i dem där kråkungarna då?

A: Ja, de (... något) kråkbo. Det var flottarna (i) ... nedi älven, flottning på den tiden, ser du, och kråkorna brukade hava bona nedi holmarna. Så jag vet Robert kom åter en kväll och sade av för mig, om jag ville hava en kråkunge, så ville de taga en åt mig. Så jag skulle komma ned åt älven om kvällen bara bolagsbåten kom efter lands. Jo, de hade fuller tagit en unge! Så jag hade fuller en bure åt honom där, ser du, och sedan släppte jag honom och han fick ... Jo de där varto tame, de. <V: Ja rad väg> De följde mig in ock, <V: Ja säkert!> följde mig där jag fiskte ock, fiskte gorrsilen.

V: Ja, icke är det ingon svårighet tämja dem där, icke. Hadom ena, Gottfrid och jag, ja havom haft flera. Det var fuller sedan pojkarna hade börjt å ... ja, varo fuller en fyra, fem, sjäx år gamle ock. De hade fått i ena som de hade hemåter och åhågades fuller ock. Och jag var ute å gården och hjält å gära något åt bilen. Och hon kom fuller och var ringom mig där så, <A: (Hon skulle se ---)> och skulle sitta uppå ryggen och härden, och var frammanåt mig där, och grannla invid där jag var och hjält å. Och du vet snarast jag fick löst en mutter, ser du, så tog hon han där. <A: (Ja jag förstår det)> Jaa, och dit och upp å ladutaket. Men där var det teglet sedan, så där tydlde han ned. Och hon ... Jag var ... var tvungen kringa mig dit, eljest ... för hon var å väg nedför, hon, och skulle taga åter han, ser du. Så åt slutet vart jag taga en butten sedan, som var locket å, snarast jag fick löst något, och ned i butten och häva å locket åter sedan. Och hon stod där och såg å mig, och "wä, wä!" lät hon, soms hon häde haft varit för ty för inte hon fick taga om hand sig det jag fick löst.